

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 2543

Warszawa, 6 czerwca 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 55. posiedzeniu w dniu 6 czerwca 2014 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

**- o zmianie ustawy o orderach
i odznaczeniach.**

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senator Grażynę Sztark do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

wz.

(-) Jan Wyrowiński
WICEMARSZAŁEK SENATU

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 czerwca 2014 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach
i odznaczeniach**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach.

Jednocześnie upoważnia senator Grażynę Sztark do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU
W/Z

Jan Wyrowiński
Wicemarszałek Senatu

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach

Art. 1. W ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15a:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Krzyż Wolności i Solidarności jest odznaczeniem o charakterze pamiątkowym będącym nagrodą dla działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej, którzy w okresie od 1 stycznia 1956 r. do 4 czerwca 1989 r., z wyłączeniem okresu od 31 sierpnia 1980 r. do 12 grudnia 1981 r., na terytorium Polski co najmniej przez 12 miesięcy:”;

b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Krzyż Wolności i Solidarności nadaje się osobom, które spełniają kryteria, o których mowa w ust. 1 lub 2, jeżeli nie zachodzą wobec nich okoliczności, o których mowa w ust. 3.

5. Przepisu art. 32 nie stosuje się.”;

2) w art. 30 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Nieprzedstawienie Prezydentowi wniosku o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności przez organ uprawniony wymaga zawiadomienia zgłaszającego inicjatywę.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1177, z 2000 r. Nr 62, poz. 718, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 194, poz. 1432, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 123, poz. 848, z 2009 r. Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 155, poz. 1041 oraz z 2011 r. Nr 205, poz. 1207.

UZASADNIENIE

Podstawowym celem projektowanej ustawy jest poszerzenie kręgu osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach Krzyż Wolności i Solidarności jest nagrodą dla działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej, działających w latach 1956–1989.

Warunki przyznania odznaczenia jakim jest Krzyż Wolności i Solidarności zawarte są w art. 15a ustawy o orderach i odznaczeniach.

Z wnioskiem o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności do Prezydenta RP może zwrócić się Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W ustawie o orderach i odznaczeniach nie wyrażono wprost zasady, że posiadanie odznaczeń wyższej klasy uniemożliwia nadanie Krzyża Wolności i Solidarności, jednakże ze względu na wynikającą z tej ustawy hierarchię orderów i odznaczeń, a także stosowaną przez Prezydenta precedencję ugruntował się trwały zwyczaj nie nadawania Krzyża Wolności i Solidarności osobom, które otrzymały ordery lub odznaczenia wyższej rangi.

Na fakt ten wskazuje w swoim piśmie do Marszałka Senatu, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przytaczając opinię Kancelarii Prezydenta RP, zgodnie z którą Krzyż Wolności i Solidarności nie jest odznaczeniem o charakterze pamiątkowym, przyznawanym wszystkim działaczom opozycji antykomunistycznej, bez względu na ich zasługi. Zasługi te mogą być uhonorowane Krzyżem Wolności i Solidarności, ale również odznaczeniami wyższej rangi jak Order Odrodzenia Polski przyznawany za wybitne zasługi położone w służbie państwu i społeczeństwu. Mając to na względzie, Biuro Kadr i Odznaczeń Kancelarii Prezydenta RP stoi na stanowisku, że osoby uhonorowane za działalność na rzecz przemian demokratycznych, a więc, co jest oczywiste, w tym również za działalność opozycyjną, odznaczeniem państwowym wyższej rangi niż Krzyż Wolności i Solidarności, nie mogą być, za te same zasługi, odznaczone po raz drugi.

Mając na uwadze powyższe Prezes Instytutu Pamięci Narodowej zaniechał występowania z wnioskami o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności wobec osób wyróżnionych uprzednio orderami bądź odznaczeniami wyższej rangi.

Obowiązujący tryb postępowania eliminuje znaczną liczbę osób, których wybitna i bogato udokumentowana działalność niepodległościowa zasługuje na wyróżnienie. Należy zwrócić uwagę, iż praktycznie niemożliwe jest dokonanie merytorycznej oceny, za jakie konkretnie zasługi zostało nadane odznaczenie wyższej rangi niż Krzyż Wolności i Solidarności i czy wyróżnienie to było również uhonorowaniem działalności warunkującej przyznanie odznaczenia jakim jest Krzyż Wolności i Solidarności.

Nieprzedstawianie wniosku przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – będącego zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach wnioskodawcą nadania Krzyża Wolności i Solidarności – prowadzi do formułowania pod jego adresem uwag o wstrzymywanie procedury odznaczeniowej. Krytyce poddawane jest również stanowisko Biura Kadr i Odznaczeń Kancelarii Prezydenta RP.

Przedstawiony projekt zmian w ustawie o orderach i odznaczeniach wychodzi naprzeciw oczekiwaniom byłych działaczy opozycji demokratycznej i osób represjonowanych w PRL. Uzasadnione jest bowiem wprowadzenie ustawowej zasady, iż Krzyż Wolności i Solidarności jest odznaczeniem o charakterze pamiątkowym nadawanym, nie ze względu na podlegające subiektywnej ocenie zasługi, lecz wszystkim osobom spełniającym określone kryteria. Projektowana zamiana w art. 15a ust. 1 ustawy o orderach i odznaczeniach prowadzi do rezygnacji z zasady precedencji, a tym samym umożliwia powszechne nadawanie Krzyża Wolności i Solidarności. Jednocześnie nowy ust. 4 w art. 15a jednoznacznie przesądza, że przedmiotowe odznaczenie nadawane jest wszystkim osobom spełniającym kryteria, o których mowa w ust. 1–3 tego artykułu. Takie rozwiązanie uznać należy za społecznie aprobowane, tym bardziej, iż prowadzi do symbolicznego uhonorowania i przyznania należnej rangi dla całego wielkiego i masowego ruchu Solidarności. Należy też podkreślić, że zasada zgodnie z którą Krzyż Wolności i Solidarności miał być odznaczeniem przyznawanym każdemu z działaczy opozycji wobec komunistycznej dyktatury, który spełniał warunki formalne do jego otrzymania była (niezrealizowanym) założeniem projektu ustawy o wznowieniu Krzyża Niepodległości oraz ustanowieniu Krzyża Wolności i Solidarności (druk sejmowy nr 2899, z dnia 5 marca 2010 roku), ostatecznie uchwalonym w brzmieniu nowelizacji z dnia 5 sierpnia 2010 r. (wprowadzającej do ustawy o orderach i odznaczeniach Krzyż Wolności i Solidarności).

Założenia proponowane projektowaną ustawą wpisują się w istniejące już w ustawie o orderach i odznaczeniach rozwiązania prawne. Obok orderów i odznaczeń nadawanych

przez Prezydenta RP za wybitne zasługi funkcjonuje odrębna kategoria nagród o charakterze pamiątkowym. Są nimi: Medal za Długoletnią Służbę, odznaczenia wojskowe o charakterze pamiątkowym mających w nazwie wyraz „Gwiazda” oraz Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, iż istnieją bardzo merytoryczne i wysokie kryteria, których spełnienie jest konieczne do nadania Krzyża Wolności i Solidarności (w tym również określenie w art. 15a ust. 3 przesłanki prowadzące do utraty prawa do otrzymania odznaczenia). Okoliczności te prowadzą do stwierdzenia, iż pomimo zmiany statusu Krzyża Wolności i Solidarności na odznaczenie o charakterze pamiątkowym, nie utraci ono swojej renomy i prestiżu społecznego.

Kolejnym niezwykle doniosłym problemem, który ujawnił się po ustanowieniu Krzyża Wolności i Solidarności, jest ograniczona możliwość przyznawania go osobom zmarłym. Zgodnie z art. 7 nowelizowanej ustawy ordery i odznaczenia mogą być nadawane pośmiertnie. Ograniczeniem tej zasady jest art. 32, zgodnie z którym z wnioskiem o odznaczenie zasłużonych osób zmarłych można występować wyjątkowo, w uznaniu szczególnych i godnych upamiętnienia zasług dla Rzeczypospolitej Polskiej. Jak wskazuje, przytoczone przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, stanowisko Kancelarii Prezydenta RP, treść art. 32 ustawy o orderach i odznaczeniach, odczytywana w kontekście usytuowania Krzyża Wolności i Solidarności w hierarchii odznaczeń państwowych, nakazuje wysnuć wniosek, że w praktyce nadanie tego odznaczenia pośmiertnie zdarzyć się może niezwykle rzadko. Do złożenia wniosku o pośmiertne odznaczenie Krzyżem Wolności i Solidarności nie jest bowiem wystarczające spełnienie kryteriów nadania tego odznaczenia określonych w art. 15a ust. 1 i 2 ustawy o orderach i odznaczeniach. Zasługi osoby zmarłej muszą być w tym zakresie szczególne i godne upamiętnienia, wówczas zaś osoba proponowana do odznaczenia zasługiwać może na uhonorowanie odznaczeniem wyższej rangi niż Krzyż Wolności i Solidarności.

Przyjęte rozwiązania spotykają się z krytyką środowisk skupiających działaczy i rodziny osób działających w opozycji antykomunistycznej i poddanych represjom w okresie PRL (notabene art. 15 a ust. 2 pkt. 1 stanowi, że Krzyż Wolności i Solidarności nadaje się również osobom, które zostały zabite). Należy także zwrócić uwagę, że pośmiertne odznaczenie Krzyżem Wolności i Solidarności stanowi bardzo często jedyny możliwy sposób

uhonorowania działalności takiej osoby będąc aktem o dużej doniosłości nie tylko dla jej najbliższych, ale także dowodem trwałej pamięci i międzypokoleniowej solidarności.

Przedstawiona propozycja nowelizacji ustawy o orderach i odznaczeniach, która usuwa przeszkodę do szerszego pośmiertnego nadawania Krzyża Wolności i Solidarności, polega na wskazaniu – w odniesieniu do tego odznaczenia – że art. 32 ustawy o orderach i odznaczeniach nie stosuje się. Jednocześnie obowiązywałaby nadal ogólna zasada, iż ordery i odznaczenia mogą być nadawane pośmiertnie. Za takim rozwiązaniem przemawia także okoliczność zmiany charakteru Krzyża Wolności i Solidarności poprzez nadanie mu charakteru pamiątkowego.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach nieprzedstawienie Prezydentowi wniosku o nadanie orderu lub odznaczenia przez organ uprawniony wymaga zawiadomienia i podania przyczyny zgłaszającemu inicjatywę. Zasada ta nakłada na Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej obowiązek informowania inicjatorów wniosku - organów samorządu, organizacji społecznych lub zawodowych – o istnieniu przeszkody formalnej do przyznania Krzyża Wolności i Solidarności. Wśród okoliczności prowadzących do utraty prawa otrzymania tego odznaczenia są dane szczególnie wrażliwe (karalności oraz fakt współpracy z organami bezpieczeństwa państwa). Kilkuletnie doświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej wskazuje, iż brak jest merytorycznych przesłanek uzasadniających przekazywanie tego rodzaju informacji inicjatorom wniosków. W tym wypadku konflikt istotnych konstytucyjnie i społecznie wartości, jakimi są ochrona godności człowieka oraz prawo do informacji, powinien być jednoznacznie rozstrzygnięty na korzyść pierwszej z nich.

Mając powyższe na uwadze propozycja nowelizacji zakłada, że Prezes Instytutu Pamięci Narodowej byłby zobowiązany jedynie do poinformowania o nieprzedstawieniu Prezydentowi wniosku o nadanie odznaczenia, jednakże bez wskazywania powodów takiej decyzji (nowy ust. 4 w art. 30 ustawy o orderach i odznaczeniach).

Projektowana ustawa w zakresie w jakim przyczyni się do poszerzenia kręgu osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności wpłynie na budżet państwa, w części, której dysponentem jest Kancelaria Prezydenta RP oraz Instytut Pamięci Narodowej. Zwiększeniu ulegną środki finansowe, przeznaczone na wykonanie odznaczeń, baretek i wstążeczek Krzyża Wolności i Solidarności oraz wykonanie legitymacji dla osób odznaczonych Krzyżem

Wolności i Solidarności. Wzrostowi ulegną też koszty związane z procedurą weryfikacji wniosków o odznaczenie.

W uzasadnieniu do pierwotnego projektu ustawy o wznowieniu Krzyża Niepodległości oraz ustanowieniu Krzyża Wolności i Solidarności (ostatecznie przyjętym jako ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach, która wprowadziła przedmiotowe odznaczenia) oszacowano, że kryteria do otrzymania Krzyża Wolności i Solidarności spełni około 30 tys. osób. W rzeczywistości według informacji Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej do października 2013 roku Prezydent RP nadał zaledwie 1021 Krzyży Wolności i Solidarności. Odznaczenie to otrzymało więc tylko około 3 proc. osób, spośród tych które – jak wskazywały pierwotne szacunki - powinny zostać uhonorowane tą nagrodą. Projektowana ustawa, poprzez wyłączenie zasady precedencji oraz szersze umożliwienie przyznawania tego odznaczenia osobom zmarłym ma przyczynić się do poszerzenia kręgu osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności do liczby pierwotnie zakładanej.

W trakcie prac nad projektem wystąpiono o opinię do:

- 1) Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej,
- 3) Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- 4) Naczelnej Rady Adwokackiej,
- 5) Krajowej Rady Radców Prawnych,
- 6) Stowarzyszenia Sieć Solidarności,
- 7) Fundacji Ośrodka „Karta”,
- 8) Stowarzyszenia Wolnego Słowa,
- 9) Fundacji Wolność i Pokój,
- 10) NSZZ „Solidarność”,
- 11) Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Internowanych i Represjonowanych.

Swoje opinie przedstawili:

- 1) Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Prezes Instytutu Pamięi Narodowej,
- 3) Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- 4) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych i Represjonowanych.

Wszystkie przedstawione opinie, co do zasady, odnosiły się pozytywnie do przedłożonego projektu.

Szczegółowe uwagi sugerujące ewentualne zmiany w treści przedłożenia zgłosiła Kancelaria Prezydenta RP. W opinii Kancelarii Prezydenta nie wydaje się uzasadnione wprowadzenie rozwiązania sprowadzającego się do odrzucenia stosowania art. 32 ustawy. Tym samym możliwość pośmiertnego nadawania Krzyża Wolności i Solidarności osobom innym niż te, które poniosły śmierć w związku z prowadzoną działalnością niepodległościową, zdaniem Kancelarii Prezydenta, powinna nadal znaleźć zastosowanie jedynie w sytuacjach wyjątkowych. Kancelaria Prezydenta poddała również w wątpliwość zasadność ograniczenia treści zawiadomienia, o przyczynach niezłożenia przez IPN wniosku o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności, do samej informacji o niezłożeniu wniosku, z pominięciem powodów takiego zaniechania.

Pozostałe postulaty Kancelarii Prezydenta RP sprowadzały się do uwag o charakterze techniczno-legislacyjnym dotyczących wykreślenia zbędnych powtórzeń oraz innego umiejscowienia w systematyce ustawy przepisu statuującego Krzyż Wolności i Solidarności.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych sugerował rozszerzenie zakresu przedmiotowego projektowanej ustawy o wprowadzenie zmiany statusu Krzyża Niepodległości i uczynienie go również odznaczeniem o charakterze pamiątkowym.

Przedmiot projektowanej ustawy pozostaje poza obszarem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 17 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1381/14

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Grażyna Anna Sztark)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450 ze zm.). Proponowana nowelizacja przewiduje uznanie, że Krzyż Wolności i Solidarności ma być odznaczeniem o charakterze pamiątkowym będącym nagrodą dla działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej, działających w okresie i w sposób określony w przepisie.

Wnioskodawcy przewidują również niestosowanie art. 32 ustawy, zakładającego występowanie z wnioskiem o odznaczenie osób zmarłych wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Materia, której dotyczy projekt, pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

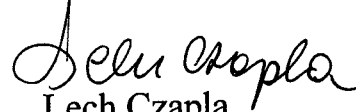
3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt nie reguluje kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach nie jest objęty regulacją prawa Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 17 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1382/14

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Grażyna Anna Sztark) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450 ze zm.). Proponowana nowelizacja przewiduje uznanie, że Krzyż Wolności i Solidarności ma być odznaczeniem o charakterze pamiątkowym będącym nagrodą dla działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej, działających w okresie i w sposób określony w przepisie. Wnioskodawcy przewidują również niestosowanie art. 32 ustawy, zakładającego występowanie z wnioskiem o odznaczenie osób zmarłych wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

SZEF KANCELARII SENATU

Ewa Polkowska

SK - 0401-17/14

SEKRETARIAT SZEFA KS

Ldz. ....

Data wpływu 10.06.2014

Warszawa, dnia 10 czerwca 2014 r.

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 55. posiedzeniu uchwały z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Panu Ministrowi stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej,
- 2) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych i Represjonowanych,
- 3) Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- 4) Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

z wyrazami szacunku

Ku 145/14

Warszawa, dnia 14 marca 2014 r.

PREZES

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

dr Łukasz Kamiński

BPR-0711-9(3)/14

Pan Senator Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatorski Piotr Zientarski,

w odpowiedzi na pismo z dnia 6 marca 2014 roku przedstawiam swoją opinię o projekcie zmiany ustawy z dnia 16 października 1992 roku o orderach i odznaczeniach (druk senacki nr 576).

Na wstępie pragnę wyrazić podziękowanie za podjęcie przez Senat RP kolejnej inicjatywy ustawodawczej dotyczącej praw dawnych działaczy opozycji antykomunistycznej, co w moim głębokim przekonaniu stanowi dowód uznania dla ich wybitnych dokonań w budowie wolnej i demokratycznej Polski.

Takim powszechnym dowodem wdzięczności – według zamierzeń pomysłodawców – miał stać się Krzyż Wolności i Solidarności. Jednak ze względu na ustanowienie go nie odrębną ustawą, lecz poprzez nowelizację obowiązującej wcześniej ustawy o orderach i odznaczeniach (ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 roku o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach - Dz. U. Nr 155, poz. 1041) Krzyż Wolności i Solidarności był dotychczas nadawany według ogólnych reguł określonych w tym akcie prawnym. Ponadto, chociaż w ustawie o orderach i odznaczeniach nie wyrażono wprost zasady, że posiadanie odznaczeń wyższej klasy uniemożliwia nadanie Krzyża Wolności i Solidarności, to jednak ze względu

1/3

na wynikającą z tej ustawy oraz rozporządzenia Prezydenta RP hierarchią orderów i odznaczeń, a także stosowaną przez Kancelarię Prezydenta RP zasadę precedencji, ugruntował się trwały zwyczaj nie nadawania Krzyża Wolności i Solidarności osobom, które już otrzymały ordery lub odznaczenia wyższej rangi. Z tego powodu dotychczas Krzyż otrzymało niewiele ponad tysiąc działaczy opozycji antykomunistycznej.

Proponowana nowelizacja ustawy o orderach i odznaczeniach wprowadza szereg istotnych zmian zarówno, co do statusu Krzyża Wolności i Solidarności, jak i zasad jego nadawania. Krzyż Wolności i Solidarności ma stać się odznaczeniem o charakterze pamiątkowym nadawanym, nie ze względu na podlegające subiektywnej ocenie zasługi, lecz wszystkim osobom spełniającym jednoznacznie określone ustawowe kryteria. Tym samym uchylona zostałaby zasada precedencji, co otworzy możliwość powszechnego nadawania Krzyża Wolności i Solidarności. Podobnemu celowi służy usunięcie, istniejącej obecnie, przeszkody prawnej do pośmiertnego nadawania Krzyży Wolności i Solidarności polegające na uchyleniu - w odniesieniu do tego odznaczenia - art. 32 ustawy stanowiącego, że z wnioskiem o odznaczenie zasłużonych osób zmarłych można występować wyjątkowo w uznaniu szczególnych i godnych upamiętnienia zasług dla Rzeczypospolitej Polskiej. Tym samym obowiązywałaby wyłącznie ogólna zasada, iż ordery i odznaczenia mogą być nadawane pośmiertnie (art. 7).

Oceniam zatem przedstawione rozwiązania legislacyjne bardzo wysoko, tym bardziej, że są one w pełni zgodne z oczekiwaniami społecznymi. Problem nadawania Krzyża Wolności i Solidarności był tematem wiodącym podczas pierwszego spotkania Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej z przedstawicielami organizacji pozarządowych w marcu 2012 roku. Utworzona wówczas Grupa Robocza organizacji środowisk represjonowanych i opozycji antykomunistycznej w PRL, współdziałająca z Instytutem Pamięci Narodowej, skierowała w dniu 19 czerwca 2012 r. do Prezydenta RP pismo z propozycją wprowadzenia zmian prawnych, które umożliwiłyby nadawanie Krzyża Wolności i Solidarności wszystkim osobom spełniającym pozytywne przesłanki wymienione w art. 15 a ust. 1 lub ust. 2 ustawy o orderach i odznaczeniach. Przedstawiony senacki projekt zmian w ustawie o orderach i odznaczeniach wychodzi naprzeciw tym oczekiwaniom byłych działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych w PRL. Jestem przeświadczony, że nowe zasady nadawania Krzyża Wolności i Solidarności – jak wynika z dotychczasowych

2/4

doświadczeń Instytutu Pamięci Narodowej – będą społecznie aprobowane, tym bardziej, iż prowadzą między innymi do symbolicznego uhonorowania i przyznania należnej rangi dla działaczy wielkiego i masowego ruchu Solidarności.

W mojej ocenie – po nowelizacji ustawy - Krzyż nie straci swojego statusu i wyjątkowego prestiżu. Trzeba bowiem podkreślić, iż nadal będą istniały bardzo merytoryczne i wysokie kryteria, których spełnienie jest konieczne dla jego uzyskania (w tym także stwierdzenie brak przesłanek negatywnych określonych w art. 15a ust. 3 ustawy). Natomiast Krzyż Wolności i Solidarności stanie się wreszcie takim odznaczeniem, jakim miał być według jego pomysłodawców – podziękowaniem i uznaniem dla tych wszystkich, którzy przyczynili się do obalenia w Polsce systemu komunistycznego.

Na aprobatę zasługuje także dodanie art. 30 ust. 4 ustawy. Obecnie zgodnie z treścią art. 30 ust. 3 ustawy o orderach i odznaczeniach „*Nieprzedstawienie Prezydentowi wniosku o nadanie orderu lub odznaczenia przez organ uprawniony wymaga zawiadomienia i podania przyczyny zgłaszającemu inicjatywę.*” Zasada ta nakłada na Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej obowiązek informowania inicjatorów wniosku - organów samorządu, organizacji społecznych lub zawodowych – o istnieniu przeszkody formalnej do przyznania Krzyża Wolności i Solidarności. Wśród okoliczności prowadzących do utraty prawa otrzymania tego odznaczenia są dane szczególnie wrażliwe (karalności oraz fakt współpracy z organami bezpieczeństwa państwa). Kilkuletnie doświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej wskazuje, iż brak jest merytorycznych przesłanek uzasadniających przekazywanie tego rodzaju informacji inicjatorom wniosków. Istniejący w tym wypadku konflikt istotnych konstytucyjnie i społecznie wartości, jakimi są ochrona godności człowieka oraz prawo do informacji, powinien być jednoznacznie rozstrzygnięty na korzyść pierwszej z nich. Propozycja nowelizacji zakładająca, że Prezes Instytutu Pamięci Narodowej byłby zobowiązany jedynie do poinformowania o nieprzedstawieniu Prezydentowi wniosku o nadanie odznaczenia, jednakże bez wskazywania powodów takiej decyzji, jest zatem celowa i merytorycznie zasadna.

Ocena skutków finansowych wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach powinna być dokonana na podstawie pierwotnych szacunków dotyczących liczby osób, które spełniają kryteria do otrzymania Krzyża Wolności i Solidarności (przy

3/4

uwzględnieniu także zmarłych działaczy). Pierwotnie liczba ta była określana na około 30 tys. osób i biorąc pod uwagę przyznanie dotychczas zaledwie nieco ponad tysiąca odznaczeń, nie uległa ona znaczącej zmianie.

Procedura powszechnego nadawania Krzyża Wolności i Solidarności będzie wymagała stworzenia w Instytucie Pamięci Narodowej większego aparatu urzędniczego, niż ten który funkcjonuje obecnie. Liczba nadawanych odznaczeń znacząco, nawet dziesięciokrotnie, wzrośnie i będzie wynosiła kilka tysięcy rocznie. Wymaga to także zwiększonych nakładów biurowych i stworzenia przynajmniej dwóch etatów na potrzeby realizacji takiego zadania. Jednocześnie należy założyć, iż nadanie wszystkim uprawnionym osobom (ok. 30 tys.) Krzyża Wolności i Solidarności – co wymaga współdziałania Instytutu Pamięci Narodowej z Kancelarią Prezydenta RP – będzie trwało około 6 lat. Przyjmując zwiększone nakłady na ten cel w kwocie około 150 tys. rocznie, całkowite wydatki na ten cel powinny się zamknąć w kwocie 900 tys. zł.

Skutki finansowe nowelizacji ustawy będą dotyczyły także Kancelarię Prezydenta RP, co będzie głównie związane z kosztami wytworzenia odznaczeń. Jednak w tym zakresie stosownymi danymi powinna dysponować Kancelaria Prezydenta RP.

Przekazując swoją w pełni aprobowaną opinię dotyczącą proponowanych zmian ustawowych deklaruję pełne wsparcie tej senackiej inicjatywy ustawodawczej podczas prac legislacyjnych. Pozostaję także w przeświadczeniu, iż prace te zakończą się – w możliwie najszybszym terminie – przyjęciem znowelizowanych przepisów ustawy o orderach i odznaczeniach dotyczących Krzyża Wolności i Solidarności.

2 pozycje -

Łukasz Kucinski

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Internowanych i Represjonowanych z siedzibą w Siedlcach

08-110 Siedlce ul. Świętojańska 4/1, tel. 504-936-104, 25/644-13-51, NIP 821-21-15-835
NRB 13 9194 0007 0000 2613 2000 0010 w Banku Spółdzielczym w Siedlcach.
E-mail: stowrep@wp.pl, strona: www.internowani-represjonowani.pl

OGÓLNOPOLSKIE STOWARZYSZENIE
INTERNOWANYCH I REPRESJONOWANYCH
08-110 Siedlce, ul. Świętojańska 4/1
tel./fax (025)644-13-51, 0.504-936-104
stowrep@wp.pl

Siedlce, dnia 20.03.2014 r.

Komisja Ustawodawcza
Senatu RP

W odpowiedzi na pismo znak: BPS/KU-034/576/4/14 z dnia 6.03.2014 r. ws. przedłożenia opinii w związku rozpoczętymi pracami nad inicjatywą ustawodawczą w zakresie projektu ustawy o **zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach** (druk senacki nr 576) informujemy, iż przychylamy się do opinii wyrażonej przez Instytut Pamięci Narodowej w przedmiotowej sprawie, w pełni ją popieramy i z nią się identyfikujemy.

Z poważaniem:

PRZEWODNICZĄCY

Janusz Okolewiski

Warszawa, dnia 27 marca 2014 r.

KIEROWNIK

URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Jan Stanisław Ciechanowski

BD1-K0752-0700-7 /14

Szanowny Pan Senator

Piotr Zientarski

Przewodniczący

Komisji Ustawodawczej Senatu RP

w związku z pismem Szanownego Pana Przewodniczącego z dnia 6 marca br. (BPS/KU-034/576/2/14), dotyczącym projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach, uprzejmie informuję, iż Urząd nie wnosi uwag do proponowanych rozwiązań.

Szczególnie pozytywnie oceniamy umożliwienie przyznawania Krzyża Wolności i Solidarności osobom odznaczonym wcześniej za działalność niepodległościową innymi orderami i odznaczeniami, które to rozwiązanie wychodzi naprzeciw oczekiwaniom dawnych działaczy opozycji antykomunistycznej i pozwala w pełni zrealizować pierwotną ideę, stojącą u podstaw poselskiego projektu ustawy „o wznowieniu Krzyża Niepodległości oraz ustanowieniu Krzyża Wolności i Solidarności” (druk sejmowy nr 2899 z VI kadencji Sejmu).

W tym kontekście chciałbym zasignalizować Szanownemu Panu Przewodniczącemu, że podobny problem – jak przy Krzyżu Wolności i Solidarności – występuje z Orderem Krzyża Niepodległości.

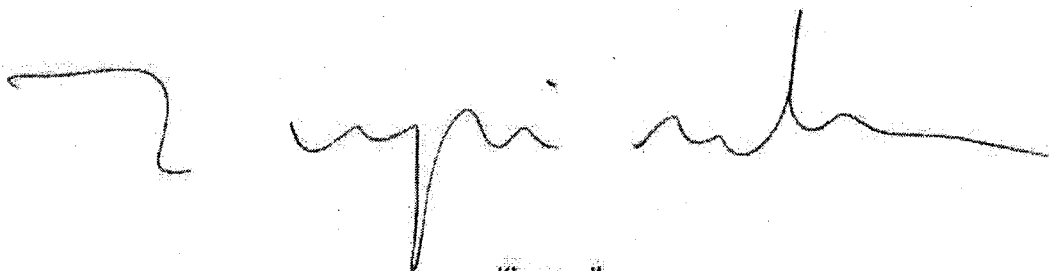

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa; tel. 22 661-87-06; fax 22 661-90-73
www.udskior.gov.pl

Kancelaria Prezydenta RP stoi na stanowisku, że order ten nie może zostać przyznany osobie, która za zasługi dla niepodległości została odznaczona innym orderem, wyższym w hierarchii. Wywołuje to zrozumiałe rozczarowanie w środowisku kombatanckim, które – podobnie jak środowisko działaczy opozycji antykomunistycznej – było przekonane, że będzie miało swoje specjalne wyróżnienie, którym będą honorowane osoby zasłużone dla naszej niepodległości.

Sytuację dodatkowo komplikują kontrowersje dotyczące poprawności przyjętych w ustawie rozwiązań, które zasygnalizowali członkowie Komisji Heraldycznej, działającej obecnie przy Ministerstwie Administracji (kopię pisma przewodniczącego Komisji Heraldycznej do Sekretarza Stanu w MSWiA przedkładałam w załączeniu).

W związku z powyższym chciałbym zaproponować Szanownemu Panu Przewodniczącemu, by Komisja rozważyła – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk kombatanckich i biorąc pod uwagę opinię Komisji Heraldycznej – zmianę statusu Krzyża Niepodległości i uczynienie go również odznaczeniem; a także nadanie mu charakteru pamiątkowego, co pozwoli na szersze niż dotychczas honorowanie nim osób zasłużonych dla obrony niepodległości Polski w latach 1939 - 1956.

Kierownik
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Jan Stanisław Ciechanowski

Warszawa, dnia 9 września 2010 r.

Pan
Sekretarz Stanu
Tomasz Siemoniak

MSWiA

ul. Batorego 5
00-951 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Komisja Heraldyczna ze zdziwieniem i zaskoczeniem przyjęła wiadomość o uchwaleniu przez Sejm 5 sierpnia bieżącego roku ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2010 r. Nr 155, poz. 1041), z nowelą określoną jako art. 12b, zawierającą **blad historyczny i merytoryczny**. Ustawa stwierdza, że Order Krzyża Niepodległości jest, cyt.: „kontynuacją ustanowionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 października 1930 r. Krzyża Niepodległości.”

Stwierdzenie to niestety, jest nieprawdziwe. Sejm został, zapewne nieświadomie, wprowadzony przez inicjatorów nowelizacji w blad.

Komisja Heraldyczna wyjaśnia, że:

1) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. został ustanowiony **nie Krzyż Niepodległości, lecz Krzyż i Medal Niepodległości**. Wprowadzono dwustopniowe odznaczenie – wyższe w formie krzyża oraz niższe, w formie medalu.

2) ówczesny ustawodawca Krzyż i Medal Niepodległości jednoznacznie sklasyfikował jako odznaczenie, a nie jako order, podkreślając to jeszcze nowelizacją z 21 marca 1931 r., którą odznaczenie to określono „odznaczeniem wojskowym” (Art. 1 ust. 2: „Krzyż i Medal Niepodległości mają charakter odznaczenia wojskowego”).

3) wymieniony dodatkowo w rozporządzeniu z 1930 r. Krzyż Niepodległości z Mieczami nie był wyższym stopniem, tylko odmianą Krzyża Niepodległości dla tych, którzy walczyli z bronią w rękę, równorzędną w przyznanych prawach, a jedynie różną w swojej odznace ze względu na rodzaj honorowanej nim pracy niepodległościowej. Art. 1. określał, że Krzyż i Medal Niepodległości ustanawia się celem odznaczenia osób, które zasłużyły się czynnie dla niepodległości Ojczyzny. A zatem przysługiwał jednakowo wszystkim zasłużonym, walczącym zarówno „piórem”, jak i „karabinem”. Natomiast art. 3, następujący po art. 2 zawierającym opis odznak Krzyża i Medalu, dodawał tylko, że dla tych, którzy walczyli z bronią w rękę o Niepodległość Ojczyzny przed wojną światową lub poza szeregami armii względnie walką tą kierowali, mógł być przyznany Krzyż Niepodległości z Mieczami (ust. 1), określając w następnym ust.2, czym różni się odznaka tej odmiany Krzyża. Było to tylko zewnętrzne wyróżnienie czynów „z karabinem”.

4) równorzędność krzyży w obu odmianach podkreślono zapisaną w rozporządzeniu kolejnością ich noszenia. Art. 6 stwierdzał: „Krzyż Niepodległości zajmuje w kolejności orderów i odznaczeń polskich miejsce przed Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, zaś Medal Niepodległości przed Srebrnym Krzyżem Zasługi.” Tak sytuując odznaczenie, nie uczyniono tu rozróżnienia między obiema odmianami krzyża, tylko między Krzyżem, a Medalem.

9-843

5) w światowych systemach odznaczeniowych jeden i ten sam order, który może być nadany albo za zasługi cywilne, albo za zasługi wojskowe, nieważ z tej racji albo odmienne odznaki orderowe, albo jedna, wspólna. Odznaki z odmianą zawsze traktowane są jako równorzędne z odznaką podstawową, dlatego w orderach rozróżniających nadania za zasługi wojskowe od nadań za zasługi cywilne, dodane do odznaki miecze świadczą wyłącznie i jedynie o nadaniu danego odznaczenia za zasługi wojskowe.

Szanowny Panie Marszałku,

Komisja Heraldyczna oświadcza, że

- a) wprowadzone przez Sejm nowe wyróżnienie, wbrew stwierdzeniu w ustawie nie jest kontynuacją ustanowionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 października 1930 r. Krzyża Niepodległości;
- b) nazwano je niezgodnie z tradycją tego odznaczenia orderem;
- c) niezgodnie z intencją jego przedwojennych ustawodawców krzyż podzielono na dwie klasy;
- d) niezgodnie z przestrzeganą w świecie zasadą jego klasę wyższą, pierwszą, odróżniono mieczami.

Zwłaszcza to ostatnie budzi najwyższe zdumienie, bowiem przyjęte przez polskiego ustawodawcę rozróżnienie klas Orderu Krzyża Niepodległości mieczami, równa to rozwiązanie z jedynym w świecie takim samym, zastosowanym przez Adolfa Hitlera w niemieckim Krzyżu Żelaznym wznowionym 1 września 1939 r.

Skoro art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450, z późn. zm.) zawiera zapis, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ciągłość tradycji narodowych w wyróżnianiu, to wprowadzenie Orderu Krzyża Niepodległości na zasadach określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach, przeczy tej tradycji.

Komisja Heraldyczna sugeruje jak najszybszą nowelizację kompromitującego zapisu art. 12b. Intencją Sejmu wyrażoną w specjalnej uchwale było przywrócenie odznaczenia przedwojennego. Nowelizacja winna była zatem polegać na rzeczywistym wznowieniu Krzyża i Medalu Niepodległości. Skoro jednak Sejm wbrew swojej uchwale postanowił wprowadzić w miejsce odznaczenia o nazwie Krzyż i Medal Niepodległości – Order Krzyża Niepodległości, to podtrzymując tę decyzję należy w art. 12b w ust. 1 nieprawdziwe stwierdzenie „Order Krzyża Niepodległości, będący kontynuacją ustanowionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 października 1930 r. Krzyża Niepodległości” zastąpić wyrazami „Order Krzyża Niepodległości, nawiązujący do idei Krzyża i Medalu Niepodległości ustanowionych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 października 1930 r.”.

Jednocześnie, zgodnie z zastosowanym w obowiązującej ustawie o orderach i odznaczeniach słownym wyróżnikiem zasług nagradzanych orderami, po wyrazie „położyły” należy dodać wyraz „wybitne”.

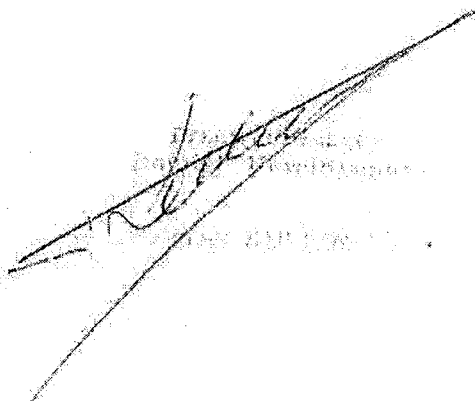
Z oczywistych, wyłożonych wyżej względów, należy także skreślić ust. 2 o podziale klas, pozostawiając dotychczasowy ust. 3 i nadając mu numer 2. W ten sposób możliwe będzie nadawanie krzyży Orderu także z mieczami, ale zgodnie z tradycją Krzyża Niepodległości równorzędnych w obu odmianach. Zgodnie z tradycją polską i powszechną, a nie niemieckiego Krzyża Żelaznego.

Komisja Heraldyczna apeluje do Pana Marszałka o spieszne przeprowadzenie tej nowelizacji. Dopóki ona nie nastąpi, winny ulec wstrzymaniu prace nad rozporządzeniem wykonawczym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ustalającym wygląd i sposób noszenia odznak Orderu Krzyża Niepodległości, aby nie ponosić zbytecznych kosztów wyprodukowania odznak skażonych tak istotnym błędem. Możliwe natomiast będzie zrealizowanie ustanowionego jednocześnie Krzyża Wolności i Solidarności, do którego idei Komisja Heraldyczna nie wnosi zastrzeżeń. Uprzejmie prosimy Pana Marszałka o zwrócenie się w powyższej sprawie do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej.

Szanowny Panie Marszałku,

ustawowym obowiązkiem Komisji Heraldycznej przy MSWiA, jest „opiniowanie i przygotowywanie projektów wzorcowych aktów prawnych związanych z ustanawianiem insygniów władzy państwowej, herbów, flag, emblematów i innych znaków i symboli związanych z heraldyką i weksylologią” (art. 2a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach, Dz. U. Nr 31 poz. 130 ze zm.). Komisja Heraldyczna ubolewa, że podczas prac legislacyjnych w Sejmie nad Orderem Krzyża Niepodległości nie skorzystano z tej możliwości, Komisja zarazem deklaruje w każdej chwili pomoc zgodną ze swymi kompetencjami.

Z wyrazami poważania

A handwritten signature in dark ink is written over a faint, circular official stamp. The signature is slanted and appears to be 'K. Kozłowski'. The stamp contains some illegible text, likely the name of the commission and its address.

KANCELARIA PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Krzysztof Hubert Łaskiewicz
Sekretarz Stanu

Warszawa, dnia 27 marca 2014 r.

BPU 140-2-2014

**Pan Senator Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Odpowiadając na pismo z dnia 6 marca 2014 r. Nr BPS/KU-034/576/3/14, uprzejmie przedstawiam następującą opinię Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do projektu ustawy o zmianie ustawy o orderach i odznaczeniach (druk senacki nr 576).

1. Proponowana nowelizacja art. 15a ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450, z późn. zm.) przez dodanie w ust. 1 określenia, iż jest to odznaczenie o charakterze pamiątkowym, nie pozbawia Krzyża Wolności i Solidarności znaczenia nagrody, czyli tego, co legło u podstaw wprowadzenia KWiS do systemu odznaczeń. Istota odznaczenia pozostaje zatem nie naruszona. Zakładana nowelizacja może doprowadzić tylko do powiększenia liczby odznaczonych. Obecnie poza kręgiem uprawnionych do odznaczenia KWiS są ci, którzy wcześniej zostali uhonorowani wyższymi lub innym odznaczeniem. Ta sytuacja nie dla wszystkich jest czytelna i może budzić wątpliwości. W ocenie autorów projektu, krąg odznaczonych może wzrosnąć o 30 000 osób. Szacunki te budzą jednak pewne zastrzeżenia w świetle aktualnych badań Centrum Badania Opinii Społecznej przeprowadzonych na zlecenie Instytutu Pamięi Narodowej. Jak wynika z publikacji z dnia 12 sierpnia 2013 r. Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięi Narodowej zamieszczonej w Internecie (www.ipn.gov.pl), CBOS przeprowadziło badania ankietowe dotyczące

osób uprawnionych do otrzymania Krzyża Wolności i Solidarności. Ustawowe kryteria nadania tego odznaczenia spełnia ponad 600 tys. osób.

Odnosząc się do pozostałych zmian w ustawie, Kancelaria Prezydenta przedstawia następujące sugestie:

Budzi wątpliwość zasugerowana konieczność nowelizacji poprzez wprowadzenie dodatkowego ustępu 4. Z dotychczasowego brzmienia ust. 1 i 2 nie wynika, by przy propozycjach nadań można było pominąć zastrzeżenia zawarte w ust. 3. Nawet gdyby miało dojść do nadań KWiS osobom już uhonorowanym innymi odznaczeniami, to nadania te nie będą przyznawane automatycznie, tylko zawsze w zgodzie z określonymi ustawą wymogami. Dodanie ust. 4 jest zatem, jak się wydaje, zbytecznym podkreśleniem konieczności stosowania ustawowych kryteriów, zaznaczeniem, że nie będzie ich można pominąć przy tych dodatkowych nadaniach, co jednak jest oczywiste i przy dotychczasowym brzmieniu przepisów.

Nie wydaje się uzasadnione wprowadzenie ust. 5 sprowadzającego się do odrzucenia stosowania art. 32 ustawy. Odznaczenia z natury rzeczy są nagrodą dla osób żyjących, otrzymują je za swoje dokonania, dla publicznego okazania zasług. Jest to powszechna praktyka stosowana w systemach odznaczeniowych na całym świecie i to od początku ich wprowadzenia. Z czasem wykształciła się praktyka pośmiertnego odznaczania osób, które dokonując czynów bohaterskich, poświęciły przy tym swoje życie. Polski system przewiduje, że każde odznaczenie można nadać pośmiertnie, ale też każde nadanie pośmiertne zawsze jest nadaniem wyjątkowym. Osoby, które w wyniku swojej działalności utraciły życie (zostały zabite) zgodnie z przepisami ust. 2 pkt 1 przewidziane są już do odznaczenia KWiS w pierwszej kolejności. Używanie argumentu o daniu satysfakcji rodzinom zmarłych (akt dużej doniosłości dla najbliższych, jak to ujęto w uzasadnieniu) nie jest przekonywującym, bowiem poszerzenie kręgu odznaczonych o licznych zmarłych, osłabi znaczenie przepisu o uhonorowaniu osób zabitych, wszak z tego tytułu wymienionych na pierwszym miejscu wśród uprawnionych do odznaczenia KWiS. Ewentualne inne pośmiertne nadania KWiS powinny być zatem nadaniami w zgodzie z przepisem art. 32 ustawy.

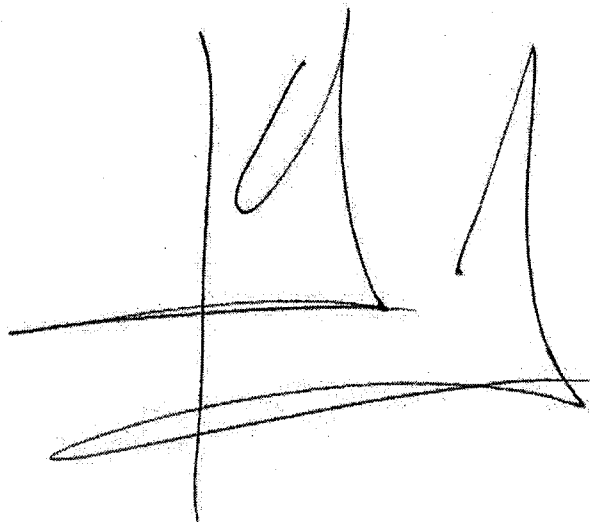
Wątpliwości budzi też nowelizacja art. 30 przez dodanie ustępu 4. ograniczającego informację Prezesa IPN jedynie do informowania wnioskodawcy o

nie przedstawieniu wniosku Prezydentowi, bez wskazania powodów takiej decyzji. Zaliczenie do danych szczególnie wrażliwych faktu współpracy z organami bezpieczeństwa jest trudne do przyjęcia.

Natomiast wymienienie faktu karalności, nie znajduje odbicia w cytowanych przepisach art. 15a ust. 3 ustawy, stąd przywołanie w uzasadnieniu nowelizacji ustawy faktu karalności, jako danych wrażliwych, nie ma podstaw. Każdy wniosek o nadanie obojętnie jakiego orderu lub odznaczenia, w myśl przepisu art. 31a ustawy powinien zawierać informację o karalności osoby, której dotyczy, a zatem każdy wnioskodawca każdego odznaczenia jest zobligowany do sprawdzenia i podania takiej informacji. Wymóg informacji o karze dotyczy kar niezatartych, w związku z tym nie podaje się informacji o skazaniach, które uległy zatarcu.

Jednocześnie Kancelaria Prezydenta RP uprzejmie informuje, że dotychczas do Kancelarii wpłynęło 1476 wniosków o nadanie Krzyża Wolności i Solidarności. Na podstawie wniosków przedłożonych przez Prezesa Instytutu Pamięi Narodowej nadano 1183 Krzyże Wolności i Solidarności oraz 79 Orderów Odrodzenia Polski. 214 wniosków nie uzyskało akceptacji Prezydenta, a 16 osób odmówiło przyjęcia nadanego odznaczenia.

2 przeni

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several sweeping, interconnected strokes.